

Research Paper

The Relationship Between Parenting Stress, Self-compassion, and Fear of Negative Evaluation With Coronavirus Anxiety in Parents of Students With Autism Spectrum Disorder

Leila Avijeh¹ , *Rajabali Mohammadzadeh Admalai¹

1. Department of Psychology, Amol Branch, Payam Noor University, Amol, Iran.

Citation Avijeh L, Mohammadzadeh Admalai R. [The Relationship Between Parenting Stress, Self-compassion, and Fear of Negative Evaluation With Coronavirus Anxiety in Parents of Students With Autism Spectrum Disorder (Persian)]. *Scientific Journal of Rehabilitation Medicine*. 2025; 14(3):362-373. <https://dx.doi.org/10.32598/SJRM.14.3.3313>

doi <https://dx.doi.org/10.32598/SJRM.14.3.3313>

ABSTRACT

Background and Aims The coronavirus pandemic has increased coronavirus anxiety among various people in society, especially more vulnerable people, including parents of children with autism spectrum disorder (ASD). However, in the literature about ASD, there is no evidence to identify related factors of coronavirus anxiety among parents having children with ASD. So, the present study aimed to determine the relationship between parenting stress, self-compassion, and fear of negative evaluation with coronavirus anxiety in parents of students with ASD.

Methods A descriptive-correlational design was used in this study. The statistical population of this study included parents of students with ASD living in Tehran City, Iran, in the academic year 2020-2021. Among them, 150 people were selected using the convenience sampling method. In this study, the corona disease anxiety scale (CDAS), the parenting stress index-short form (PSQ), the self-compassion scale-short form (SCS), and the brief fear of negative evaluation scale-short form (FNES-B) were used. The data were analyzed using multiple regression analysis.

Results The findings of this study showed that self-compassion negatively ($t=-2.335$; $\text{Sig.}=0.018$) and fear of negative evaluation positively ($t=2.212$; $\text{Sig.}=0.029$) could predict coronavirus anxiety in parents of students with ASD, but parenting stress could not significantly predict coronavirus anxiety in parents of students with ASD ($t=1.902$; $\text{Sig.}=0.061$).

Conclusion The results of this study showed that self-compassion and fear of negative evaluation were significantly associated with coronavirus anxiety in parents of students with ASD. Therefore, it is possible to improve the level of coronavirus anxiety among parents of students with ASD by reducing fear of negative evaluation and increasing self-compassion.

Keywords Parenting stress, Self-compassion, Fear of negative evaluation, COVID-19 anxiety syndrome, Autism

Received: 21 Dec 2024

Accepted: 13 Apr 2025

Available Online: 23 Jul 2025

* Corresponding Author:

Rajabali Mohammadzadeh Admalai, Assistant Professor.

Address: Department of Psychology, Amol Branch, Payam Noor University, Amol, Iran.

Tel: +98 (911) 3114219

E-Mail: mohammadzadehpnu@yahoo.com

Copyright © 2025 The Author(s);
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC; <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Extended Abstract

Introduction

The COVID-19 pandemic negatively affected various social, economic, and political dimensions worldwide. Some groups were more affected by the outbreak, including children with autism spectrum disorder (ASD). The pandemic increased the anxiety of mothers of ASD children. It is important to address the psychological factors that have affected the mental health and well-being of these vulnerable groups during the pandemic. It seems some factors are related to the COVID-19-related anxiety in parents of children with ASD. One factor is parenting stress. The caregivers of ASD children, especially parents, have more parenting stress than parents of normal children. Other important factors are the level of self-compassion and fear of negative evaluation. Examining the relationship of these factors with COVID-19-related anxiety in mothers of ASD children is necessary. To our knowledge, although several studies have been conducted in the field of ASD in children and on the psychological problems of mothers of these children, no study has been conducted during the COVID-19 pandemic to study the psychological factors related to COVID-19-related anxiety in parents of ASD children in Iran. Therefore, the present study aimed to determine the relationship of parenting stress, self-compassion, and fear of negative evaluation with COVID-19-related anxiety in parents of ASD children in Tehran, Iran.

Methods

This is a descriptive-correlational study. The study population included all parents of school students with ASD living in Tehran in 2022-23. We selected 150 eligible parents as study samples using a convenience sampling method. They completed the corona disease anxiety scale [21], the parenting stress index [22], the self-compassion scale-short form [24], and the brief fear of negative evaluation scale [26]. Multiple regression analysis was used to test the study hypotheses.

Results

In the regression model, the adjusted coefficient of determination (Adjusted R²) indicated that the three factors of parenting stress, self-compassion, and fear of negative evaluation together explained 6% of the total variance in COVID-19-related anxiety. The value of the t-statistic indicated the positive significant prediction of the COVID-19-related anxiety variable by fear of negative

evaluation ($t=2.212$; $P=0.029$) and a negative significant prediction by self-compassion ($t=-2.335$; $P=0.018$), but the COVID-19-related anxiety variable was not significantly predicted by parenting stress ($t=1.902$; $P=0.061$). Considering the values of beta coefficients, it can be said that self-compassion ($\beta=-0.241$) had a greater impact on COVID-19-related anxiety compared to the fear of negative evaluation ($\beta=0.217$).

Conclusion

There is a significant relationship between two factors of self-compassion and fear of negative evaluation and COVID-19-related anxiety in the parents of ASD children. Self-compassion has a significant positive effect and the fear of negative evaluation has a significant negative effect on their COVID-19-related anxiety. Parenting stress cannot predict their COVID-19-related anxiety. In explaining the results, it should be noted that the fear of negative evaluation in parents is one of the main features of anxiety and related disorders. When people predict the possibility of negative evaluation in social interactions, they often experience severe anxiety. Individuals who have a severe fear of negative evaluation are more sensitive to stimuli such as COVID-19 and its symptoms, which increase their anxiety.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This study was approved by the Ethics Committee of the [Payam Noor University, Amol Branch](#). The ethical principles were observed in the study, such as obtaining informed consent from the participants, ensuring the confidentiality of their information, and their right to leave the research.

Funding

This article was extracted from the thesis of Leila Avijeh at the Department of Psychology, [Payam Noor University, Amol Branch](#). This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for profit sectors

Authors' contributions

Design, writing, investigation, data collection: Leila Avijeh; Guidance and supervision: Rajabali Mohammadzadeh Admalai.

Conflict of interest

According to the authors, this article did not present a conflict of interest.

Acknowledgments

The authors would like to thank all participants for their cooperation in this research.

مقاله پژوهشی

رابطه استرس فرزندپروری، شفقت خود و ترس از ارزیابی منفی با اضطراب ویروس کرونا در والدین دانش آموزان با اختلال طیف اتیسم

لیلا آویزه^۱، رجیلی محمدزاده ادملایی^۱

۱. گروه روانشناسی، واحد آمل، دانشگاه پیام نور، آمل، ایران.

Use your device to scan and read the article online

Citation Avijeh L, Mohammadzadeh Admalai R. [The Relationship Between Parenting Stress, Self-compassion, and Fear of Negative Evaluation With Coronavirus Anxiety in Parents of Students With Autism Spectrum Disorder (Persian)]. *Scientific Journal of Rehabilitation Medicine*. 2025; 14(3):362-373. <https://dx.doi.org/10.32598/SJRM.14.3.3313>

doi <https://dx.doi.org/10.32598/SJRM.14.3.3313>

چکیده

مقدمه و اهداف شیوع گسترده ویروس کرونا باعث افزایش اضطراب کرونا در افراد مختلف جامعه به ویژه افراد آسیب پذیر تر از جمله والدین کودکان مبتلا به اتیسم (ASD) شده است. با این حال، در ادبیات مربوط به ASD، هیچ مدرکی برای شناسایی عوامل و مؤلفه های مرتبط با اضطراب ویروس کرونا در بین والدینی که فرزندان مبتلا به ASD دارند، وجود ندارد. بنابراین، هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه استرس فرزندپروری، شفقت خود و ترس از ارزیابی منفی با اضطراب ویروس کرونا در والدین دانش آموزان مبتلا به ASD بود.

مواد و روش ها روش پژوهش از نوع توصیفی همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل والدین دانش آموزان مبتلا به ASD شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که از بین آن ها تعداد ۱۵۰ نفر نمونه با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. در این پژوهش از مقیاس اضطراب بیماری کرونا (CDAS)، پرسش نامه استرس والدگری (PSI-SF)، مقیاس شفقت خود (فرم کوتاه) (SCS-SF) و نسخه کوتاه مقیاس ترس از ارزیابی منفی (BFNES) استفاده شد. داده ها به شیوه تحلیل رگرسیون چند گانه تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها یافته های حاصل از این مطالعه نشان داد، شفقت خود به صورت منفی ($\beta = -0.2335$) و ترس از ارزیابی منفی به صورت مثبت ($\beta = 0.2112$) قادر به پیش بینی اضطراب ویروس کرونا در والدین دانش آموزان مبتلا به ASD هستند، اما استرس فرزندپروری قادر به پیش بینی معنادار اضطراب ویروس کرونا در والدین دانش آموزان مبتلا به ASD نبوده است ($\beta = 0.061$).

نتیجه گیری نتایج این مطالعه نشان داد شفقت خود و ترس از ارزیابی منفی با اضطراب ویروس کرونا در والدین دانش آموزان مبتلا به ASD ارتباط معناداری دارند. بنابراین می توان با کاهش ترس از ارزیابی منفی و افزایش شفقت خود سطح اضطراب ویروس کرونا را در بین والدین دانش آموزان با ASD بهبود بخشید.

کلیدواژه ها استرس فرزندپروری، شفقت خود، ترس از ارزیابی منفی، سندرم اضطراب کووید-۱۹، اتیسم

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳ دی ۰۱

تاریخ پذیرش: ۲۴ فروردین ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۰۱ مرداد ۱۴۰۴

* نویسنده مسئول:

دکتر رجیلی محمدزاده ادملایی

نشانی: آمل، دانشگاه پیام نور، واحد آمل، گروه روانشناسی.

تلفن: ۳۱۱۴۲۱۹ (۹۱۱) ۰۹۸+

رایانامه: mohammadzadehpnu@yahoo.com

Copyright © 2025 The Author(s);

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

مقدمه و اهداف

زارو کوچ^۲ و همکاران [۱۱] در مطالعه‌ای که در بین والدین کودکان مبتلا به ASD در صربستان انجام دادند، دریافتند استرس فرزندپروری با اضطراب ناشی از ویروس کرونا در بین والدین کودکان مبتلا به ASD ارتباط و همبستگی معناداری دارند. مطالعات دیگر هم نشان دادند استرس فرزندپروری در ابتلای به اضطراب ویروس کرونا در بین والدین کودکان مبتلا به ASD نقش مهمی داشتند [۱۲].

علاوه بر استرس فرزندپروری، شفقت به خود می‌تواند یکی دیگر از عوامل احتمالی مرتبط با اضطراب ویروس کرونا در بین والدین کودکان مبتلا به ASD باشد. شفقت به خود عبارت است از «باز بودن و تحت تأثیر قرار گرفتن فرد در برابر رنج خود، تجربه احساسات مراقبت و مهربانی نسبت به خود، داشتن نگرش درک، بدون قضاوت نسبت به نارسایی‌ها و شکست‌های خود و تشخیص اینکه تجربه خود بخشی از تجربه مشترک انسانی است» [۱۳]. اساساً شفقت به خود یک تاکتیک تنظیم مؤثر برای مدیریت و کنار آمدن با موقعیت‌ها، افکار و احساسات دشوار است [۱۴]. ادبیات موجود نشان می‌دهد شفقت به خود ممکن است یک هدف مؤثر برای افزایش کیفیت فرزندپروری و کاهش اضطراب، ناراحتی و پریشانی والدین باشد [۱۵]. تحقیقات نشان داده است در طول همه‌گیری ویروس کرونا، شفقت به خود بالای والدین کودکان مبتلا به ASD با اضطراب و پریشانی کمتر در بین آن‌ها مرتبط بوده است [۱۶، ۱۷، ۱۸].

ترس از ارزیابی منفی یکی دیگر از مؤلفه‌ها و عواملی است که می‌تواند نقش احتمالی در ابتلای به اضطراب ویروس کرونا در بین والدین کودکان مبتلا به ASD داشته باشد. ترس از ارزیابی منفی بیم و هراسی است که از نگرانی، به‌علت مورد قضاوت ناعادلانه و عجلانه دیگران قرار گرفتن، به وجود می‌آید، به گونه‌ای که فرد از موقعیت‌هایی که به ارزیابی نیاز دارد، اجتناب می‌کند [۱۸]. نتایج حاصل از تحقیقات بیانگر این مطلب است که ترس از ارزیابی منفی در بین والدین کودکان مبتلا به ASD با علائم و نشانه‌های اختلالات روان‌شناختی به‌خصوص اضطراب در دوران همه‌گیری ویروس کرونا ارتباط و همبستگی مثبت و مستقیمی وجود دارد [۱۹، ۲۰].

درمجموع براساس ادبیات موجود در زمینه ASD، والدین کودکان مبتلا به ASD سطوح بالایی از اختلالات روانشناختی به‌خصوص اضطراب ویروس کرونا را تجربه کرده‌اند. با این حال، در ادبیات مربوط به ASD، هیچ مدرکی برای شناسایی عوامل و مؤلفه‌های مرتبط با اضطراب ویروس کرونا در بین والدینی که فرزندان مبتلا به ASD دارند، وجود ندارد و از آنجاکه سلامت و بهزیستی والدین مبتلا به ASD به‌طور مستقیم با کیفیت مراقبتی که آن‌ها می‌توانند به فرزندان خود ارائه دهند، مرتبط است، بسیار مهم و ضروری است که در این زمینه مطالعه‌ای صورت بگیرد.

شیوع اختلال طیف اوتیسم^۱ (ASD) افزایش چشمگیری یافته است، به‌طوری که تخمین زده می‌شود از هر ۳۶ کودک کمتر از ۸ سال در ایالات متحده آمریکا، ۱ نفر معیارهای تشخیصی ASD را در سال ۲۰۳۰ داشته باشد. کودکان مبتلا به ASD با نرخ بالاتری از شرایط پزشکی، روانپزشکی و رفتاری در مقایسه با کودکان غیراوتیستیک مواجه هستند [۱]. برای این اساس، والدین دارای کودکان ASD اعضای کلیدی تیم‌های بهداشتی کودکان مبتلا به ASD خود هستند و به‌عنوان پرستار اصلی برای کودکان ASD خود خدمت می‌کنند [۲]. آن‌ها ممکن است با مسائل مراقبتی بیشتری نسبت به والدین کودکان معمولی مواجه شوند، مانند هزینه‌های بالاتر درمان، مشکلات مراقبت از کودک، حفظ وضعیت اجتماعی و اقتصادی خانواده [۳] و مکان‌یابی امکانات درمانی که به دلیل کمبود منابع بالینی و کمک‌های دولتی قیمت مناسبی دارند [۴]. این مشکلات می‌تواند بر مراقبت از کودکان مبتلا به ASD تأثیر مخربی بگذارد، به‌ویژه زمانی که این مشکلات با مسائل بهداشتی والدین مانند شیوع ویروس کرونا همراه باشد [۵].

پس از شیوع گسترده ویروس کرونا (کووید-۱۹)، جهان به محیطی نامطمئن‌تر و زمینه‌ای برای اضطراب، به‌ویژه برای کودکان مبتلا به ASD و والدینشان تبدیل شده است [۶]. اضطراب ویروس کرونا مجموعه خاصی از راهبردهای مقابله‌ای ناسازگار، از جمله رفتارهای فرونشانی، سرکوب و اجتناب در پاسخ به تهدید و ترس ادراک‌شده از ویروس کرونا است [۷]. نتایج حاصل از مطالعات نشان دادند والدین کودکان مبتلا به ASD سطوح بالاتری از علائم اضطراب ناشی از ویروس کرونا را نسبت به والدین همسالان سالم و والدین کودکان دارای ناتوانی‌های دیگر از خود نشان دادند [۸]. به نظر می‌رسد مجموعه از عوامل و مؤلفه‌ها با اضطراب ویروس کرونا در بین والدین کودکان مبتلا به ASD در ارتباط باشد که از جمله آن می‌توان به استرس فرزندپروری اشاره کرد. استرس والدین یک پاسخ روانشناختی نامطلوب به خواسته‌های فرزندان است، جایی که والدین برای تأمین نیازهای فرزندان خود مشکل دارند [۹].

والدین کودکان مبتلا به ASD با انواعی از عوامل استرس‌زا در فرزندپروری سروکار دارند که با ویژگی‌ها و کمبودهای کودک، شدت بیماری، ویژگی‌های فردی والدین، سیستم حمایتی در جامعه و مکانیسم‌های مقابله‌ای خانواده مرتبط است. برای والدین بسیار دشوار است که بپذیرند فرزندان یک بیماری مزمن دارد که تا آخر عمر بر او تأثیر بگذارد. استرس فرزندپروری که توسط والدین کودکان مبتلا به ASD تجربه می‌شود با عوامل متعددی مرتبط است [۱۰]. این موارد شامل درجه علائم و نشانه‌های کودک مبتلا به ASD، حمایت اجتماعی، مشکلات مالی و مشکلات زناشویی و خانوادگی است.

1. Autism Spectrum Disorder (ASD)

2. Zdravkovic

است. ضرایب همبستگی بین اضطراب بیماری کرونا با سلامت عمومی ۲۸ گویه‌ای تأییدکننده روایی همگرا و واگرایی این مقیاس بوده است. پایایی مقیاس اضطراب بیماری کرونا در مطالعه حاضر با استفاده از آزمون ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمد.

پرسش‌نامه استرس والدگری^۴

پرسش‌نامه استرس والدگری یک پرسش‌نامه خودگزارش‌دهی است که آرچر^۵ [۲۲] در سال ۱۹۹۵ ساخته است و دارای ۳۶ گویه است. شیوه نمره‌گذاری پرسش‌نامه استرس والدگری براساس طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵ انجام می‌شود. حداقل و حداکثر نمره در این مقیاس به ترتیب برابر با ۳۶ و ۱۸۰ می‌باشد و نمرات بالاتر نشان‌دهنده استرس والدگری بیشتر می‌باشد و برعکس. ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه استرس والدگری در ایران برای والدین کودکان سنین پیش از دبستان توسط شیرالی‌نیا و همکاران مورد بررسی قرار گرفته است و آنان پایایی این پرسش‌نامه را براساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۶ گزارش کردند. همچنین ضریب اعتبار بازآزمایی در طول ۱۶ روز بعد از اجرای دور اول، از ۰/۹۲ تا ۰/۹۷ گزارش کرده‌اند. همچنین، روایی محتوایی و صوری و ملاکی این پرسش‌نامه در داخل ایران مناسب ارزیابی شده است [۲۳]. در پژوهش حاضر، پایایی پرسش‌نامه استرس والدگری از طریق ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۷ به دست آمد.

مقیاس شفقت خود (فرم کوتاه)^۶

مقیاس شفقت خود (فرم کوتاه) را ریس^۷ و همکاران [۲۴] در سال ۲۰۱۱ طراحی کرده‌اند که شامل ۱۲ گویه می‌باشد که براساس طیف لیکرت ۵ درجه‌ای لیکرت از تقریباً هرگز = ۱ تا تقریباً همیشه = ۵ نمره‌گذاری می‌شود. حداقل و حداکثر نمره در این مقیاس به ترتیب برابر با ۱۲ و ۶۰ می‌باشد. کسب نمرات بالاتر در مقیاس شفقت خود (فرم کوتاه) بیانگر شفقت خود بیشتر است و برعکس. گویه‌های ۱، ۴، ۸، ۹، ۱۱ و ۱۲ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. مقیاس شفقت خود (فرم کوتاه) را در ایران خانجانی و همکاران [۲۵] در سال ۱۳۹۵ هنجاریابی کردند. همسانی درونی مقیاس شفقت خود (فرم کوتاه) در نمونه ایرانی با استفاده از آزمون ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمد. ضرایب همبستگی بین مقیاس شفقت خود (فرم کوتاه) با مقیاس‌های شرم بیرونی، عاطفه منفی و کمال‌گرایی تأییدکننده روایی همگرا و واگرایی این مقیاس در جامعه ایرانی بوده است [۲۵]. در پژوهش حاضر، پایایی مقیاس شفقت خود (فرم کوتاه) از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ به دست آمد.

همچنین باتوجه به اینکه این ویروس برای انتقال آسان‌تر ممکن است تکامل یا جهش ژنتیکی پیدا کند، امروزه سویه‌های جدید و جهش‌یافته از کرونا مانند دلتا، امیکرون و غیره در جامعه شیوع یافته است، بنابراین انجام چنین پژوهشی می‌تواند در ارائه راهکارهای آموزشی، درمانی و برنامه‌های حمایتی جهت بهبود سلامت روان و کاهش اضطراب والدین دانش‌آموزان طیف اتیسم مفید باشد. باتوجه به این موضوع‌ها و موارد، ما یک مطالعه مقطعی در شهر تهران پایتخت ایران انجام داده‌ایم، تا به این پرسش پاسخ دهیم که آیا بین استرس فرزندپروری، شفقت خود و ترس از ارزیابی منفی با اضطراب ویروس کرونا در والدین دانش‌آموزان با ASD رابطه وجود دارد؟

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی، از نظر داده‌ها کمی، از نظر ماهیت توصیفی و از نظر روش توصیفی همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را والدین دانش‌آموزان ASD شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ تشکیل دادند. حجم نمونه پژوهش حاضر به روش نمونه‌گیری در دسترس و با استفاده از پیشنهاد کلی متخصصان برای مطالعات توصیفی همبستگی (۱۵× تعداد متغیرهای پیش‌بین + ۵) و باتوجه به ریزش احتمالی آزمودنی‌ها و افزایش اعتبار بیرونی پژوهش، ۱۵۰ نفر انتخاب شدند.

معیارهای ورود به مطالعه به شرح زیر بود:

۱. حداقل تحصیلات سیکل، ۲. داشتن فرزند با تشخیص تأییدشده ASD، ۳. تکمیل تمام پرسش‌نامه‌ها، ۴. ساکن بودن در شهر تهران، ۵. پذیرش و امضای رضایت آگاهانه.
- معیارهای خروج از مطالعه عبارت بودند از:

۱. والدین با شرایط شدید روانپزشکی که ممکن است در توانایی آن‌ها برای شرکت قابل‌اعتماد در مطالعه تداخل ایجاد کند، ۲. کودکان با سایر آسیب‌شناسی‌ها یا سایر شرایط همراه با ASD، ۳. عدم همکاری با پژوهشگر.

ابزارهای پژوهش

مقیاس اضطراب بیماری کرونا^۳ (CDAS)

مقیاس اضطراب بیماری کرونا را علیپور و همکاران [۲۱] در سال ۱۳۹۸ ساخته‌اند. این مقیاس دارای ۱۸ گویه است که براساس طیف لیکرت ۴ درجه‌ای؛ هرگز = ۰ تا همیشه = ۳ نمره‌گذاری می‌شود. حداقل و حداکثر نمره در این مقیاس به ترتیب برابر با (۰) و (۵۴) می‌باشد و نمرات بالاتر نشان‌دهنده اضطراب بیماری کرونا بیشتر می‌باشد و برعکس. همسانی درونی مقیاس اضطراب بیماری کرونا با استفاده از آزمون ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱ بوده

4. Parenting stress questionnaire

5. Archer

6. Self-compassion scale (short form)

7. Raes

3. Corona Disease Anxiety Scale (CDAS)

جدول ۱. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین $\pm$ انحراف معیار	کجی	کشیدگی	کولموگروف-اسمیرنف	سطح معناداری
اضطراب ویروس کرونا	۱۹/۷۵ $\pm$ ۳/۰۴	۱/۸۹	۶/۳۵	۰/۵۲	۰/۱۰
استرس فرزندپروری	۱۱۲/۴۷ $\pm$ ۱۲/۵۴	۰/۰۵	-۰/۴۶	۰/۳۸	۰/۱۷
شفقت خود	۳۷/۶۳ $\pm$ ۶/۵۱	-۰/۳۳	-۰/۱۴	۰/۳۴	۰/۱۹
ترس از ارزیابی منفی	۲۹/۱۲ $\pm$ ۴/۴۶	۰/۶۷	-۰/۲۹	۰/۴۶	۰/۱۲

طب توانبخشی

نسخه کوتاه مقیاس ترس از ارزیابی منفی^۸

جمع‌آوری اطلاعات برای یک پژوهش دانشگاهی است و پاسخ آن‌ها محرمانه و غیرقابل شناسایی است و می‌توانند در هر مرحله از پاسخگویی به پرسش‌نامه‌ها بدون هیچ‌گونه عواقب منفی انصراف دهند. درنهایت از بین پاسخ‌های ارسال شده، تعداد ۱۵۰ پرسش‌نامه سالم وارد تحلیل شدند.

روش‌های آماری

پس از نمره‌گذاری پرسش‌نامه‌ها و محاسبه شاخص‌های توصیفی و پس از ارزیابی نرمال بودن داده‌ها از آزمون تحلیل رگرسیون در بخش آمار استنباطی استفاده گردید. تمامی مراحل تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ انجام شد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف معیار سنی والدین دانش‌آموزان مبتلا به ASD به ترتیب برابر با ۳۹/۷۶ و ۳/۵۸ بوده است. تعداد ۵۴ نفر برابر با ۳۶ درصد از جنسیت فرزند افراد شرکت‌کننده در این پژوهش دختر و ۹۶ نفر برابر با ۶۴ درصد از افراد شرکت‌کننده از نظر جنسیتی پسر بودند. همچنین تعداد ۱۰۲ نفر برابر با ۶۸ درصد از والدین دانش‌آموزان با ASD از نظر وضعیت شغلی خانه‌دار، ۲۲ نفر برابر با ۱۴/۷ درصد از افراد شرکت‌کننده کارمند، ۱۴ نفر برابر با ۹/۳ درصد از افراد دارای شغل فرهنگی و ۱۲ نفر برابر با ۸ درصد از افراد دارای شغل آزاد بودند.

براساس **جدول شماره ۱**، میانگین و انحراف معیار اضطراب ویروس کرونا افراد شرکت‌کننده به ترتیب برابر با ۱۹/۷ و ۳/۰۴، میانگین و انحراف معیار استرس فرزندپروری به ترتیب برابر با ۱۱۲/۴۷ و ۱۲/۵۴، میانگین و انحراف معیار شفقت خود به ترتیب برابر با ۳۷/۶۳ و ۶/۵۱ و میانگین و انحراف معیار ترس از ارزیابی منفی به ترتیب برابر با ۲۹/۱۲ و ۴/۴۶ بود. برای بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش حاضر از دو شاخص رایج برای بررسی نرمال بودن و بهنجار بودن، شامل کجی^{۱۱} و کشیدگی^{۱۲} استفاده شد که قدر مطلق ضریب کجی و کشیدگی برای متغیرهای پژوهش باید به ترتیب کمتر از ۳ و کمتر از ۱۰ باشد. در پژوهش

نسخه کوتاه پرسش‌نامه ترس از ارزیابی منفی که لری^۹ [۲۶] در سال ۱۹۸۳ ساخته است، دارای ۱۲ گویه بوده که برای توصیف باورهای ترس‌آور و نگران‌کننده تدوین شده است. نمره‌گذاری به صورت طیف ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵ است. حداقل و حداکثر نمره در این مقیاس به ترتیب برابر با ۱۲ و ۶۰ می‌باشد. کسب نمرات بالاتر در نسخه کوتاه مقیاس ترس از ارزیابی منفی، بیانگر ترس از ارزیابی منفی بیشتر است و برعکس. ضریب همبستگی این مقیاس با فرم بلند آن، ۰/۹۶ به دست آمد. ضریب همسانی درونی این مقیاس ۰/۹۶ و بازآزمایی ۰/۷۵ محاسبه شد [۲۶]. این مقیاس را در ایران گراوند و همکاران [۲۷] همسانی درونی نسخه کوتاه ترس از ارزیابی منفی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۰ و ضریب بازآزمایی با فاصله ۲ هفته ۰/۷۷ به دست آمد.

روش اجرا

به منظور اجرای پژوهش پس از مراجعه به چهار آموزشگاه دانش‌آموزان مبتلا به ASD زیر نظر آموزش و پرورش کودکان استثنایی شهر تهران در پاییز سال ۱۴۰۱ و کسب مجوز برای اجرای پرسش‌نامه‌ها، لینک آنلاین پرسش‌نامه‌ها که با استفاده از پلتفرم نظرسنجی آنلاین **پرس‌لاین**^{۱۰} تنظیم شده بود، در گروه‌های مجازی که والدین دانش‌آموزان مبتلا به ASD در آن عضو بودند، ارسال شد. از والدین خواسته شد در صورت تمایل، با دقت و صداقت به پرسش‌نامه‌ها پاسخ دهند و پاسخ‌ها را ارسال کنند. تکمیل پرسش‌نامه‌ها در یک دوره ۵۰ روزه انجام شد. برای توضیح هدف و اهمیت تکمیل پرسش‌نامه‌ها و همچنین روشی که باید برای تکمیل آن استفاده شود، از یک روبریک یکسان در ابتدای پرسش‌نامه استفاده شد. از همه شرکت‌کنندگان دعوت شد قبل از تکمیل پرسش‌نامه، رضایت آگاهانه آنلاین خود را ارائه کنند. به منظور رعایت اصول اخلاقی در پژوهش به شرکت‌کنندگان اطلاع داده شد که پرسش‌نامه‌ها در جهت

8. Brief fear of negative evaluation scale

9. Leary

10. Porsline.ir

11. Skewness

12. kurtosis

جدول ۲. ضرایب رگرسیون برای پیش‌بینی اضطراب ویروس کرونا بر اساس استرس فرزندپروری، شفقت خود و ترس از ارزیابی منفی

مدل	Adjusted R ²	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد شده		t	سطح معناداری
		B	خطای استاندارد	بتا			
ضریب ثابت		۱۴/۴۴	۶/۱۶۵	-		۲/۳۴۳	۰/۰۰۱
استرس فرزندپروری	۰/۰۶۳	۰/۰۵۷	۰/۰۳۰	۰/۱۷۵		۱/۹۰۲	۰/۰۶۱
شفقت خود		-۰/۱۴۸	۰/۵۷	-۰/۳۴۱		-۲/۳۳۵	۰/۰۱۸
ترس از ارزیابی منفی		۰/۱۲۳	۰/۰۵۵	۰/۲۱۷		۲/۲۱۲	۰/۰۲۹

طب توانبخش

پیش‌بین در تبیین تغییرات متغیر وابسته را مشخص کرد؛ هر چه مقدار ضریب بتای یک متغیر بیشتر باشد، نقش آن در پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته بیشتر خواهد بود. به همین جهت پیشنهاد شده در تفسیر نتایج تأثیر رگرسیونی از ضرایب استاندارد شده استفاده شود. باتوجه به مقادیر ضرایب بتا (Beta) می‌توان گفت «شفقت خود» ($\beta = -0.341$) در مقایسه با متغیر پیش‌بین «ترس از ارزیابی منفی» ($\beta = 0.217$) تأثیر بیشتری بر اضطراب ویروس کرونا در بین والدین دانش‌آموزان مبتلا ASD دارد.

بحث

هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه استرس فرزندپروری، شفقت خود و ترس از ارزیابی منفی با اضطراب ویروس کرونا در والدین دانش‌آموزان مبتلا به ASD بود. نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان داد شفقت خود به‌صورت منفی و معنادار توانایی پیش‌بینی و تبیین اضطراب ویروس کرونا را در بین والدین دانش‌آموزان با ASD را دارا بوده است. همچنین نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد ترس از ارزیابی منفی به‌صورت مثبت و معنادار قادر به پیش‌بینی و تبیین تغییرات مربوط به اضطراب ویروس کرونا را در بین والدین دانش‌آموزان با ASD بوده است. در پایان مشخص شد استرس فرزندپروری قادر به پیش‌بینی و تبیین معنادار اضطراب ویروس کرونا در بین والدین دانش‌آموزان مبتلا به ASD نبوده است. براین اساس می‌توان چنین گفت که بین شفقت خود و ترس از ارزیابی منفی با اضطراب ویروس کرونا در والدین دانش‌آموزان با ASD رابطه معناداری وجود داشته است. نتایج حاصل از پژوهش حاضر با نتایج حاصل از مطالعات پیشین همچون مطالعات گارسا و همکاران [۱۶]، لیانگ و همکاران [۱۷]، ییلماز و همکاران [۱۹] و وانگ و همکاران [۲۰] همسو بوده است، این پژوهشگران در مطالعات خود نشان دادند که بین شفقت خود با علائم و نشانه‌های اضطرابی [۱۷، ۱۶] و بین ترس از ارزیابی منفی با علائم و نشانه‌های اضطرابی [۲۰، ۱۹] در طول همه‌گیری ویروس کرونا ارتباط معناداری وجود دارد. در تبیین این یافته در زمینه نقش منفی شفقت خود در پیش‌بینی اضطراب ویروس کرونا می‌توان به دیدگاه نف [۱۳] اشاره کرد. براساس دیدگاه نف [۱۳] شفقت خود می‌تواند سیستم تسکین‌دهنده و

حاضر، کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش به‌ترتیب کمتر از ۳ و کمتر از ۱۰ بودند؛ بنابراین، توزیع تمامی متغیرهای پژوهش نرمال و بهنجار بوده و می‌توان از آزمون‌های پارامتریک جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده کرد. همچنین نتایج آزمون کولموگوروف اسمیرنوف^{۱۳} برای تمامی متغیرهای پژوهش حاضر معنادار نبوده است ($P > 0.05$)؛ بنابراین داده‌های پژوهش حاضر نرمال بوده و می‌توان از آزمون‌های پارامتریک جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده کرد.

قبل از استفاده از تحلیل رگرسیون چندگانه مفروضه‌های آن یعنی آماره دروبین-واتسون^{۱۴} و شاخص تولرنس^{۱۵} مورد بررسی قرار گرفت، نتایج نشان داد آماره دروبین-واتسون برای مدل رگرسیون برابر با ۱/۹۶ بود که باتوجه به قرار داشتن در دامنه ۲/۵-۱۲/۵، نشان‌دهنده رعایت استقلال خطاهاست. همچنین، ضریب تورم واریانس در متغیرهای مورد بین ۰/۵۶ تا ۰/۷۴ بود که نبود رابطه هم‌خطی قوی را بین مجموع متغیرهای مستقل نشان می‌دهد. با تأیید رعایت مفروضه‌های امکان اجرای رگرسیون چندگانه فراهم شد.

براساس نتایج به‌دست‌آمده از جدول شماره ۲ و ضریب تعیین تعدیل شده (R^2 Adjusted) نشان می‌دهد ۶ درصد از واریانس کل تغییرات اضطراب ویروس کرونا در بین والدین دانش‌آموزان مبتلا به ASD به متغیرهای پیش‌بین استرس فرزندپروری، شفقت خود و ترس از ارزیابی منفی مربوط می‌شود. مقادیر به‌دست‌آمده از آماره t نشان‌دهنده پیش‌بینی معنادار متغیر اضطراب ویروس کرونا توسط ترس از ارزیابی منفی به‌صورت مثبت ($t = 2.212$; $Sig. = 0.029$) و شفقت خود به‌صورت منفی ($t = -2.335$; $Sig. = 0.018$) در بین والدین دانش‌آموزان مبتلا به ASD بوده است، اما متغیر اضطراب ویروس کرونا به‌وسیله استرس فرزندپروری ($t = 1.902$; $Sig. = 0.061$) به‌صورت معنادار پیش‌بینی نمی‌شود. در آزمون رگرسیون ضرایب تأثیر استاندارد شده ($\beta = \text{Beta}$) کمک می‌کنند تا سهم نسبی متغیرهای

13. Kolmogorov-Smirnov test
14. Durbin-Watson
15. Tolerance

شفقت خود به عنوان راهبردی برای کاهش تأثیر تجارب آسیب‌زا و موقعیت‌های ناراحت‌کننده همچون همه‌گیری ویروس کرونا می‌تواند به بهبود اضطراب والدین کودکان مبتلا به ASD و در نهایت کاهش پیامدهای مضر ناشی از اضطراب ویروس کرونا و علائم و نشانه‌های آن کمک کند. علاوه بر این، یافته‌های این مطالعه بر اهمیت گنجاندن تکنیک‌ها و شیوه‌های شفقت‌ورزی در مشاوره و مداخلات والدین دانش‌آموزان مبتلا به ASD با هدف کاهش اضطراب تأکید می‌کند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در اجرای پژوهش ملاحظات اخلاقی مطابق با دستورالعمل کمیته اخلاق دانشگاه پیام نور واحد آمل در نظر گرفته شده و کد تأییدیه پروپوزال پایان‌نامه به شماره ۱۷۷۰۲۱۰ دریافت شده است.

حامی مالی

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه لیلا آویژه در گروه روانشناسی دانشگاه پیام نور واحد آمل می‌باشد و هیچ‌گونه کمک مالی از سازمانی‌های دولتی، خصوصی و غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت‌نویسندگان

تحقیق و پژوهش: لیلا آویژه؛ مشاوره: رجبعلی محمدزاده ادملایی.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

از تمام شرکت‌کنندگان در این پژوهش تقدیر و تشکر می‌شود.

مراقبتی را در فرد فعال کند که باعث برانگیختگی فیزیولوژیکی آرام و کاهش یافته شده و کاهش سطوح مختلف اضطراب از جمله اضطراب ویروس کرونا را در بین افراد مختلف از جمله والدین دانش‌آموزان مبتلا به ASD به همراه داشته باشد.

در تبیین نتایج حاصل از این مطالعه در زمینه نقش ترس از ارزیابی منفی در پیش‌بینی مثبت و معنادار اضطراب ویروس کرونا در والدین دانش‌آموزان مبتلا به ASD باید گفت که ترس از ارزیابی یکی از ویژگی‌های اصلی اضطراب و اختلالات ناشی از اضطراب است. هنگامی که افراد احتمال ارزیابی منفی را در محیط‌های اجتماعی پیش‌بینی می‌کنند، اغلب اضطراب شدیدی را تجربه می‌کنند. علاوه بر این، افرادی که ترس شدید از ارزیابی منفی دارند، نسبت به محرک‌های مبهم همچون شیوع ویروس کرونا و علائم و نشانه‌های مربوط به آن حساس‌تر هستند و در نتیجه در مواجهه با عدم قطعیت، پاسخ‌های اضطرابی و استرسی را افزایش می‌دهند و این حساسیت ممکن است آن‌ها را مستعد اختلالات اضطرابی همچون اضطراب ویروس کرونا کند [۲۰].

محدودیت‌های متعددی در این تحقیق وجود دارد که به توضیح نیاز دارد. اولاً این یک مطالعه مقطعی بود که امکان استنتاج علی بین متغیرهای تحقیق را محدود کرد. مطالعات طولی برای تأیید و ارزیابی این یافته‌ها در آینده مورد نیاز است. ثانیاً، همه شرکت‌کنندگان در این مطالعه از تهران پایتخت ایران بودند. بنابراین، نتایج ممکن است تنها مناطقی با زمینه اجتماعی-فرهنگی و شرایط اقتصادی مشابه را نشان دهند. ثالثاً، اکثر والدین کودکان مبتلا به ASD که برای این مطالعه انتخاب شدند، از آموزشگاه‌های دانش‌آموزان مبتلا به ASD زیر نظر آموزش و پرورش شهر تهران انتخاب شدند. این والدین ممکن است به دانش تخصصی مربیان، معلمان و پشتیبانی همتایان دسترسی داشته باشند. ممکن است هنگام بررسی مطالعات آتی انجام تحقیقات بر روی جمعیت خارج از آموزشگاه‌های دانش‌آموزان مبتلا به ASD زیر نظر آموزش و پرورش (از جمله جوامع و خانواده‌ها) ضروری باشد. در نهایت، اندازه‌گیری متغیرها در این مطالعه صرفاً براساس خودارزیابی بود که ممکن است سوگیری را ایجاد کند. تحقیقات آینده ممکن است از به‌کارگیری روش‌شناسی‌های متنوع برای جمع‌آوری داده‌ها بهره‌مند شوند.

نتیجه‌گیری

به‌طور خلاصه نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد بین ترس از ارزیابی منفی با اضطراب ویروس کرونا در والدین کودکان مبتلا به ASD همبستگی مثبت وجود داشت. شفقت خود با اضطراب ویروس کرونا در والدین کودکان مبتلا به ASD همبستگی منفی دارد. این یافته‌ها بر اهمیت عملی افزایش شفقت خود و کاهش ترس از ارزیابی منفی در والدین کودکان مبتلا به ASD تأکید کرد. بنابراین، علاوه بر کاهش ترس از ارزیابی منفی، تقویت

References

- [1] Hodis B, Mughal S, Saadabadi A. Autism Spectrum Disorder. 2025 Jan 17. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025. [PMID]
- [2] Ten Hoopen LW, de Nijs PFA, Duvekot J, Greaves-Lord K, Hillegers MHJ, Brouwer WBF, et al. Children with an Autism spectrum disorder and their caregivers: Capturing health-related and care-related quality of life. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. 2020; 50(1):263-77. [DOI:10.1007/s10803-019-04249-w] [PMID]
- [3] Tong J, Chen X, Wang B, Wang T, Wang X, Ma S, et al. Moderating effects of general self-efficacy on courtesy stigma and anxiety and depressive symptoms of parents of children with autism spectrum disorder. *Frontiers in Psychiatry*. 2024; 15:1454004. [DOI:10.3389/fpsyt.2024.1454004] [PMID]
- [4] Leach M, Mazefsky CA, Northrup JB. Parents' Early concerns about their child with Autism: Relation to age of diagnosis. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. 2025. [DOI:10.1007/s10803-024-06699-3] [PMID]
- [5] Corbett BA, Muscatello RA, Klemencic ME, Schwartzman JM. The impact of COVID-19 on stress, anxiety, and coping in youth with and without autism and their parents. *Autism Research*. 2021; 14(7):1496-511. [DOI:10.1002/aur.2521] [PMID]
- [6] Sarhani-Robles A, Guillot-Valdés M, Robles-Bello MA, Sánchez-Teruel D. Cognitive and emotional resilience in parents with children with autism spectrum disorder during covid-19: The role of promoting variables. *Journal of Intelligence*. 2025; 13(1):6. [DOI:10.3390/jintelligence13010006] [PMID]
- [7] Wu TCM, Ho JKM, Choi SK, Chan YHY, Chan BWS, Li TTM, et al. Association between COVID-19 anxiety syndrome and COVID-19 vaccine hesitancy in the postpandemic era: A cross-sectional study in Hong Kong. *BMC Public Health*. 2025; 25(1):155. [DOI:10.1186/s12889-025-21367-6] [PMID]
- [8] Pondé MP, da Silva Reis VF, Andrade E Silva NM, Siquara GM. Symptoms of anxiety and depression and quality of life in parents of children with autism during the second wave of the pandemic. *Research in Developmental Disabilities*. 2023; 143:104620. [DOI:10.1016/j.ridd.2023.104620] [PMID]
- [9] Iadarola S, Pérez-Ramos J, Smith T, Dozier A. Understanding stress in parents of children with autism spectrum disorder: A focus on under-represented families. *International Journal of Developmental Disabilities*. 2019; 65(1):20-30. [DOI:10.1080/20473869.2017.1347228] [PMID]
- [10] Wang X, Zhai F, Wang Y. Interplay between tradition and modernity: Stress and coping experiences among parents of children with autism in Beijing, China. *Behavioral Sciences (Basel)*. 2023; 13(10):814. [DOI:10.3390/bs13100814] [PMID]
- [11] Djuric-Zdravkovic A, Japundza-Milislavjevic M, Perovic D. Parental stress of children with autism spectrum disorder during the coronavirus pandemic (covid-19): Experience from Serbia. *Fortschritte der Neurologie-Psychiatrie*. 2023; 91(1-02):10-18. [DOI:10.1055/a-1743-2770] [PMID]
- [12] Chung G, Lanier P, Wong PYJ. Mediating effects of parental stress on harsh parenting and parent-child relationship during coronavirus (COVID-19) pandemic in Singapore. *Journal of Family Violence*. 2022; 37(5):801-12. [DOI:10.1007/s10896-020-00200-1] [PMID]
- [13] Neff KD. Self-compassion: Theory, method, research, and intervention. *Annual Review of Psychology*. 2023; 74:193-218. [DOI:10.1146/annurev-psych-032420-031047] [PMID]
- [14] Berryhill MB, Harless C, Kean P. College student cohesive-flexible family functioning and mental health: Examining gender differences and the mediation effects of positive family communication and self-compassion. *The Family Journal*. 2018; 26(4):422-32. [DOI:10.1177/1066480718807411] [PMID]
- [15] Jefferson FA, Shires A, McAloon J. Parenting self-compassion: A systematic review and meta-analysis. *Mindfulness*. 2020; 11(9):2067-88. [DOI:10.1007/s12671-020-01401-x] [PMID]
- [16] Garcia AS, Born SL, Carotta CL, Lavender-Stott ES, Liu HL. Hope and self-compassion to alleviate parenting stress in the context of the COVID-19 pandemic. *Family Journal (Alexandria, Va.)*. 2022; 30(2):164-73. [DOI:10.1177/10664807211040836] [PMID]
- [17] Liang K, Lai Lam KK, Huang L, Lin X, Wang Z, Liu H, et al. Self-compassion, mental health, and parenting: Comparing parents of autistic and non-autistic children. *Autism*. 2025; 29(1):271. [DOI:10.1177/13623613241286683] [PMID]
- [18] Ahghar Bazargan G, Sajjadian I. [The effectiveness of emotion efficacy therapy on fear of negative evaluation and experiential avoidance among mothers with autistic children (Persian)]. *Iranian Journal of Pediatric Nursing*. 2024; 10(2):25-35. [Link]
- [19] Yilmaz B, Azak M, Şahin N. Mental health of parents of children with autism spectrum disorder during COVID-19 pandemic: A systematic review. *World Journal of Psychiatry*. 2021; 11(7):388-402. [DOI:10.5498/wjpv.11.i7.388] [PMID]
- [20] Wang L, Li D, Pan S, Zhai J, Xia W, Sun C, et al. The relationship between 2019-nCoV and psychological distress among parents of children with autism spectrum disorder. *Globalization and Health*. 2021; 17(1):23. [DOI:10.1186/s12992-021-00674-8] [PMID]
- [21] Alipour A, Ghadami A, Alipour Z, Abdollahzadeh H. [Preliminary validation of the Corona Disease Anxiety Scale (CDAS) in the Iranian sample (Persian)]. *Health Psychology*. 2020; 8(32):163-75. [DOI:10.30473/hpj.2020.52023.4756] [PMID]
- [22] Archer RP, Stredny R, Wheeler EMA. Introduction to forensic uses of clinical assessment instruments. In: Archer RP, Wheeler EMA, editors. *Forensic uses of clinical assessment instruments*. Oxfordshire: Routledge/Taylor & Francis Group [Link]
- [23] Shiralinia K, Izadi M, Aslani K. [The role of mediators of parenting stress, the quality of mother-child relationship and mental health of mother in the relationship between mindful parenting and behavioral problems of children (Persian)]. *Counseling Culture and Psychotherapy*. 2019; 10(38):135-46. [DOI:10.22054/qccpc.2019.36302.1989] [PMID]

- [24] Raes F, Pommier E, Neff KD, Van Gucht D. Construction and factorial validation of a short form of the self-compassion scale. *Clinical Psychology & Psychotherapy*. 2011; 18(3):250-5. [\[DOI:10.1002/cpp.702\]](#) [\[PMID\]](#)
- [25] Khanjani S, Foroughi AA, Sadghi K, Bahrainian SA. Psychometric properties of Iranian version of self-compassion scale (short form) (Persian)]. *Pajooohandeh Journal*. 2016; 21(5):282-9. [\[Link\]](#)
- [26] Leary MR. A brief version of the Fear of Negative Evaluation Scale. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 1983; 9(3):371-5. [\[DOI:10.1177/0146167283093007\]](#)
- [27] Geravand F, Shokri O, Khodaei A, Amraei M, Toulabi S. [Standardization, validity and reliability of the brief fear of negative evaluation scale for 12-18 years old adolescents in Tehran. (Persian)]. *Journal of Psychological Studies*. 2011; 7(1):65-96. [\[Link\]](#)

This Page Intentionally Left Blank